

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio V. Quibus concedi possit Privilegium, & quinam illo debeant
gaudere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

SECTIO III.

Que Interpretatio adhibenda sit in Privilegiis?

I. Beneficia Principum sunt interpretanda largissimè. *De Verborum Significatione*. Cap. *Olim. med.* LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 16.

II. Eorum interpretatio reprobanda est, qui Indulgentiam nimis strictè interpretantur. *De Privil.* Cap. *In his. §. undè. init.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 30.

III. Ea, quæ in favorem alicujus introducta sunt; in ejusdem læsionem non debent redundare. *De Elect.* Cap. *Scriptum. med. in integrâ.* LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 40.

IV. Interpretatio hujusmodi reprobari debet, quæ positâ, Indulgentia nihil conferret. *ibid.*

V. Verba Privilegii sic esse interpretanda subsequens Consuetudo declarat. *De Verb. Signif.* Cap. *Abbate. in fin.* LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.

VI. Cùm in Privilegiis aliquid permittentibus, de uno loco expressè nihil dicitur, non debent ad illum restringi. *De Verborum Significatione*. Cap. *Cùm in partibus. §. cùm autem. init.* LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 17.

VII. Privilegium contrâ Consuetudinem Juri Comuni obviantem receptam indultum, largè est interpretandum. *ibid.* Cap. *Cùm sibi.* LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 18.

VIII. Interpretatio Privilegii, si dubitetur de illo, debet fieri ab eo, qui dedit Privilegium. *ibid.* Cap. *Ex parte.* GLOSSA colligit. Cap. 23.

IX. Indulgentia sic est intelligenda, quòd Multitudinis sensui & observatâ Consuetudini potius deferatur. *De Consanguinitate*. Cap. *Quòd Dilectio* LIB. IV. DECR. TIT. XIV. Cap. 3.

X. Privilegii verba in novâ Concessione, etsi sint generalia, non tamen sunt in præjudiciu aliorum interpretanda. *De Consuetudine*. Cap. *Cùm olim.* GLOSSA colligit. Verbo, *prejudicio.* LIB. I. DECR. TIT. IV. Cap. 6.

XI. Privilegium non est malitosè interpretandum. *De Decimis*. Cap. *Ad Audientiam* GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 12.

XII. In Beneficiis plenissima est Interpretatio adhibenda. *De Privilegiis*. Cap. *Quia circa. §. super quo. med.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 22.

XIII. Privilegium in quo Quidpiam conceditur *juxta præteriti temporis morem*, non ita intelligendum est, ut vox *juxta* conditionaliter sumatur; quasi sensus sit, si mos præteriti temporis talis fuerit, sed casualiter debet intelligi, ut sensus sit; quia mos præteriti temporis sic obtinuit. *De Verb. Signif.* Cap. *Abbate. §. penult. contrâ quod.* LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.

XIV. Quædam in Privilegiis aliquandò sunt declaranda, ne minùs sanè intellecta, pertrahantur ad abusum. *De Privil.* Cap. *Ut Privilegia. init.* Colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 24.

XV. Maximè Papa, qui Prædecessori è vicino successit, credendus est verbis æquioribus usus, determinationem prorsùs amovisse, ut ambiguitas tolleretur. *De Verb. Signif.* Cap. *Abbate. §. penult. contrâ quod.* LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25. Determinatio hæc erat (*juxta præteriti temporis morem*) quæ, cùm Causalis, vel Conditionalis esse posset, ambigua erat, tollenda ergò erat, ut ambiguitas cessaret.

SECTIO IV.

Quid exprimi debeat in Privilegio, ut valere possit, & Quomodo in notitiam venire debeat?

I. Indulgentia reputari debet invalida, cùm in eâ falsitas suggesta est, vel veritas suppressa, quæ tacitâ, vel expressâ, Impetrans ipsam nullatenus ha-

Tom. I.

buisset. *De Electione*. Cap. *Dudum.* LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 54.

II. Indulgentia, tacitâ veritate obtenta, non valet. *De Privileg.* Cap. *Dudum.* GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 31.

III. Privilegium in præjudiciu alterius per subreptionem obtentum, non valet. *De Verb. Significatione* Cap. *Venerabili. §. ideòque* LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 22.

IV. Primâ Generali Gratia alicui factâ derogat Posterior Specialis, licet de illâ non fecerit mentionem. *In VI. De Præb.* Cap. *Quamvis.* LIB. III. TIT. IV. Cap. 38.

V. Privilegium dicitur per Subreptionem obtentum, quod est, veritate tacitâ, impetratum. *ibid.* Colligitur.

VI. Indulgentia sinè alterius præjudicio concedi debet. *De Privilegiis*. Cap. *In his.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 30. nisi ex se ipso alteri obstit; ut Privilegium non solvendi Decimas, aut eas percipiendi, vel sepeliendi Mortuos, aliudve simile Parochiis nocens.

VII. Secundùm Canonicas & Legitimas Sanctiones per Speciem Generi derogatur, quamquàm de Genere in Derogante Specie mentio nulla fiat. *In VI. De Præb.* Cap. *Dudum. §. 1. post. init.* LIB. III. TIT. IV. Cap. 14. Vide *ibid.* alia de Derogatione hujusmodi, quæ etiam ignorata Habenti Generale Rescriptum, irritat quæ sunt postea contrâ Rescriptum Speciale, necnon Argumenta, quibus hæc nullitas probatur.

VIII. Privilegium super re litigiosâ, non faciens de eâ mentionem, obtentum, non valet, nec impedit processum Judicis. *ibid.* Cap. 31. *Dudum* GLOSSA colligit.

IX. Privilegium obtentum, pendente lite, nullâ illius factâ mentione, non valet. *Ut lite pendente.* Cap. *Diectus.* LIB. II. DECR. TIT. XVI. Cap. 5.

X. Privilegium, cui quædam Capitula sunt inserta, quæ Rationi nimis obviare videntur, non valet. *De Testib.* Cap. *Causam. §. Quia verò.* LIB. II. TIT. XX. Cap. 19.

XI. Privilegium debet facere mentionem aliorum Titulorum & Privilegiorum, quibus Donatio facta esse dicitur. *De fide Instrumentorum*. Cap. *Inter Dilectos. §. Porro.* cum GLOSSA. verbo *mentio.* LIB. II. DECR. TIT. II. Cap. 6.

XII. In Privilegiis illa Clausula solet apponi, *salvâ justitiâ aliorum.* *De Sepulturis*. Cap. *Certificari. init.* LIB. III. DECR. TIT. XXVIII. Cap. 9.

XIII. In Privilegiis, & Indulgentiis, seu Concessionibus Specialibus, sufficit, quòd ad illorum, quibus conceduntur, notitiam perveniant. *In VI. De Concessione Præbende.* Cap. *Quia cunctis. §. Nec obstaret.* *In VI.* LIB. III. TIT. VII. C. 1.

Hæc de illis Privilegiis & Indulgentiis æquitate suadente debent intelligi, quæ vim suam habent mox, cùm ad illos, quibus conceduntur, perveniunt; ex quorum tenore liquidò nosci potest, quòd talis circa ea fuerit intentio Concedentis. *ibid. in VI. De Concessione Præbende.* Cap. *Quia cunctis. §. ex parte.* LIB. I. TIT. VII. Cap. 1.

SECTIO V.

Quibus concedi possit Privilegium, & Quinam illa debeant gaudere?

I. Non potest Privilegium de Jure deferri, cùm nulli adhuc existunt, quibus Privilegium concedatur. *De Ecclesiis edificandis*. Cap. *Ad Audientiam.* LIB. V. DECR. TIT. XLVIII. Cap. 5. Excipendus Casus, quo Privilegium datur in Fundatione Ecclesiæ, vel Monasterii, vel Collegii, vel Seminarii, quibus Locis adhuc futuris Indulgentia, vel Privilegia concedi possunt, quibus, post Constructionem, potentur, gaudebuntque.

II. Nulli

II. Nulli debent gaudere Privilegio, quo faciunt se indignos. *De Immunitate Ecclesiarum. Cap. Immunitatem. §. cum in eo* LIB. III. DECR. TIT. XLIX. Cap. 10.

III. Qui similem cum aliis vitam suscipiunt, simili debent Privilegio gaudere. *De Statu Monach. Cap. Re-colentes. §. si enim.* GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXXV. Cap. 3.

IV. Eis, qui fraudem committunt, Indulgentia competere non debet. *De Clericis non residentibus. Cap. Tua Fraternalitatis.* LIB. III. DECRETAL. TIT. IV. Cap. 12.

V. In conferendis Gratiis, qui est tempore anterior, preferendus est, ex quo de intentione Mandantis contrarium non apparet. *In VI. De Prabendis. Cap. Quia sepè. fn.* LIB. III. TIT. IV. Cap. 15.

VI. Occasione Mandati, quod Gratiam continet personalem, fraudem adhibere Volentibus licentia non concedatur. *De Concessione Prabendæ. Cap. Constitutus. fn.* §. Quia verò. LIB. III. DECR. TIT. VIII. Cap. 11.

VII. Qui in Privilegiatorum Fraternitate sunt recepti, Privilegiis plenè non gaudent, nisi ad eos se omninò transfulerint. *De Privilegiis. Cap. Quidam. junctâ GLOSSA.* LIB. V. DECRET. TIT. XXXIII. Cap. 32.

SECTIO VI.

Ad Quantum tempus durent Privilegia, & Quandoam extinguantur?

I. Decet concessum à Principe beneficium esse mansurum. *In VI. De Reg. Juris. Reg. 16.*

II. Privilegia Ecclesiarum & Monasteriorum Sanctorum Patrum auctoritate instituta, nullà possunt improbitate convelli, nullà novitate mutari. CAUSA XXV. QUÆST. II. Cap. 2. *Privilegia. init.*

III. Ecclesiæ Venerabilis Privilegia, quæ olim reverentia Religionis obtinuit, plenissimum per omnia obtineant vigorem. *ibid.* Cap. 20. *Quæcumque. fn.*

IV. Privilegia Ecclesiarum, & Sacerdotum, intemerata & inviolata cunctis manere debent temporibus. CAUSA XXV. QUÆST. I. Cap. 1. *Privilegia. initio.*

V. Ex quo res semel est Privilegiata, semper erit Privilegiata, quia Privilegia perpetua sunt. *De Privilegiis. Cap. Consultationi.* GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 33. quod est ultimum.

VI. Privilegium Personale cum Personâ extinguitur. *In VI. De Reg. juris. Reg. 7.*

VII. Privilegium, seu favor indultus ratione minoris ætatis, postquam cæpit habere locum, non extinguitur; licet Minor pervenerit ad majorem ætatem. *De Sent. Excom. Cap. Pueris.* Summarium sic se habet. LIB. V. DECR. TIT. XXXIX. Cap. 60. quod est optimum.

Quæ hic collecta sunt de Privilegiis perpetuitate, per ea interpretanda & moderanda sunt, quæ Sect. IX. colligenda sunt de Modis, quibus Privilegia amittuntur, nec non per ea, quæ notat VAN ESPEN in Commentario in CAUS. XXV. ubi insinuat, quòd sicut Canones subjiciuntur Dispensationi, quando urget necessitas, vel evidens utilitas id exposcit, ita Privilegia subsunt Derogationi, Restrictioni, imò & Revocationi, cum similes causæ id postulant; probatque, quòd circa utrumque GRATIANUS Papæ nimium tribuat, & à Pristinâ Disciplina multum discedat, dum docet, illum esse Canonum Dominum atque ab his dispensare, atque illis derogare per Privilegia, prout sibi faciendum videtur, ad id ductus falsarum Decretalium lectione, quas pro genuinis habebat. Sed de his fusiùs & dilucidius, dum conferetur Gratiani Collectio cum aliis, ubi de ejus nævis agetur.

SECTIO VII.

De Privilegiis in ordine ad Forum Contentiosum.

I. Privilegium à Papâ concessum præsumitur verum, cujus tenor in Registro ipsius Papæ invenitur incorruptus. *De in integrum Restitutione. Cap. Tam ex literis. §. nos igitur. fn.* LIB. I. DECR. TIT. XLI. Cap. 5.

II. Litteræ prohibitionis contra Privilegium obtentæ, nullum debent præjudicium facere, quominus liberum sit illo uti ei, qui in possessione ejus est; quò usque Definitivâ Sententiâ decernatur, an illud jus debeat habere. *Ut lite pendente &c.* Cap. *A memoria* LIB. II. DECR. TIT. XVI. Cap. 1.

III. Cum Privilegia in possessionibus abraduntur, judicari falsa non possunt, nec etiam haberi suspecta. *De Fide Instrument. Cap. Ex litteris.* LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 3.

IV. Privilegiorum copia facienda est Adversario ad inspiciendum. *ibid.* Colligitur.

V. Privilegia non inspecta non valent argui falsitatis. *De Fide Instrum. Cap. Accepimus.* LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 4.

VI. Cum difficile sit & periculosum Privilegia exhiberi apud Sedem Apostolicam, præcipi debet, ut exhibeantur in Loco vicino, congruo, & securo. *ibid.*

VII. Volenti Privilegia falsitatis arguere debet exhiberi in Loco congruo & securo, intrâ certum tempus à Judice definiendum. *ibid.*

VIII. Interim non debent illa Privilegia vacillare, sed Sententiâ eorum obtentu lata, debet inviolabiliter observari. *ibid.*

IX. Falsitas Privilegiorum deprehendi potest ex annotatione Indictionis, ex qualitate Chartæ, ex Sigillo, ex scripturâ Notarii. *De Fide Instrum. Cap. Inter Dilectos.* LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6.

X. Privilegium est sine vitio falsitatis, quod sine reprehensione Bullæ, Chartæ, vel litteræ apparet. *De Privilegiis. Cap. Cum olim. fn.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 12.

XI. Ex Formâ petitionis, quæ in ipso Privilegio declaratur, judicari debet, quale sit Privilegium. *ibid.* Cap. 6. §. ceterum.

XII. Idem Privilegium non potest esse Donationis & Confirmationis ejusdem rei, cum eadem legitime nequeant confirmari pariter & donari. *ibid.* §. ceterum.

XIII. Si Privilegium Donationis, quod est principale, non tenet, nec Privilegium Confirmationis, quod est accessorium, ac ex eo, vel ob id, dignoscitur esse secutum, valere potest. *ibid.* §. Cum igitur.

XIV. Privilegium, quod videtur esse Donationis, si de rebus priùs habitis & possessis, sermo sit, intelligi debet esse Confirmationis. *De Fide Instrum. Cap. Inter Dilectos. §. ceterum.* LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6.

XV. Magis autoritas Privilegii, quàm depositio Testium attendi debet. *De Prescriptionib. Cap. Ad Audientiam. init.* LIB. II. DECRET. TIT. XXVI. Cap. 13.

XVI. Privilegium obscurum non probat: *De Prescriptionib. Cap. Auditis.* GLOSSA colligit. Ex §. verum & §. Quocirca. LIB. II. DECRET. TIT. XXVI. Cap. 15.

XVII. Juxtâ tenorem Arbitrii, judicatur contra Privilegia tam antè, quàm post Arbitrium promulgata. *De Præsript. Cap. Cum olim. fn.* LIB. II. DECRET. TIT. XXVI. Cap. 18.

XVIII. Qui habet Privilegium, Præscriptio quoad hoc nihil addit. *ibid.* Cap. 19. *Veniens. §. ult.* GLOSSA colligit, & in Verbo renunciavit, asserit, quòd Præscriptio & Privilegium contraria sunt, ex quo simul esse non possunt, quia ingressus unius operatur egressum alterius.

XIX. Contra Privilegium admittitur probatio, seu defensio. *De Sent. & Re Judic. Cap. Subortâ.* GLOSSA colligit. §. Verum.

XX. Non sufficit obicere aliquid rationale contra Privilegium, nisi probetur, quòd objectum est. *De Sent. & Re Judic. Cap. Subortâ.* junctâ GLOSSA. LIB. II. DECR. TIT. XXVII. Cap. 21.

XXI. Si Privilegium non fuit coram Papâ exhibitum, prætextu Privilegii de novo reperti, non debet Sententiâ retractari. *De Sent. & Re Judic. Cap. Subortâ. §. Judicib. fn.* LIB. II. DECR. TIT. XXVII. Cap. 12.

XXII. In-